

Dimensiunea profesională a contabilului în cadrul mecanismelor moderne de prevenire, identificare și gestionare a fraudei financiare

Prof. dr. Maria BURSUC

Colegiul Economic „Dimitrie Cantemir”, Suceava

E-mail: mariabursucmaria@yahoo.com

Abstract

The paper analyses the complex and multidimensional role of the accounting professional within the modern mechanisms for preventing, identifying, and managing financial fraud. In an economic context marked by accelerated digitalisation and increasingly sophisticated financial risks, the accountant becomes an essential actor in strengthening organizational integrity. The study addresses the main types of fraud, the applicable regulatory and ethical framework, as well as the specific internal control and risk assessment tools. The accounting responsibilities in detecting fraud signals, collaborating with auditors, and participating in financial investigations are highlighted. At the same time, the paper emphasizes the need for continuous development of professional skills, especially in the field of modern technologies, in data analysis, and in post-detection situation management. The conclusions highlight the decisive contribution of the accountant to protecting the financial ecosystem and promoting an organizational culture based on ethics and transparency.

Keywords: financial fraud, prevention, detection, professional accountant, internal control, corporate governance, audit, financial risk, professional ethics, financial reporting, red flags

Termeni-cheie: fraudă financiară, prevenire, detectare, profesionist contabil, control intern, guvernanta corporativă, audit, risc financiar, etică profesională, raportare financiară, semnale de alarmă

Clasificare JEL: M40, M41, M42, G30, G32, D01, M15

To cite this article: Bursuc, M. (2026), *Dimensiunea profesională a contabilului în cadrul mecanismelor moderne de prevenire, identificare și gestionare a fraudei financiare*, CECCAR Business Review, N° 1, pp. 2–11, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2026.01.01>

1. Introducere

Contextul fenomenului de fraudă financiară. Frauda financiară reprezintă una dintre cele mai complexe și mai răspândite amenințări la adresa integrității economice și financiare a organizațiilor. Ea se manifestă sub diverse forme, inclusiv manipularea situațiilor financiare, deturnarea de fonduri, raportarea eronată sau omiterea intenționată a informațiilor relevante. Pe fondul globalizării economice și al digitalizării proceselor financiare, fraudă a devenit mai sofisticată, afectând atât întreprinderile mari, cât și IMM-urile. Consecințele sale nu se limitează la pierderi financiare directe, ci includ afectarea reputației, pierderea încrederii investitorilor și expunerea la sancțiuni legale și fiscale.

Rolul profesioniștilor contabili în actualul climat economic. Profesioniștii contabili joacă un rol central în menținerea integrității financiare a organizațiilor. Într-un mediu economic caracterizat prin complexitate crescută și riscuri multiple, contabilii nu se limitează la înregistrarea și raportarea tranzacțiilor, ci participă activ la proiectarea și implementarea mecanismelor de control intern, identificarea riscurilor de fraudă și colaborarea cu auditorii în investigarea acestora. De asemenea, ei contribuie la promovarea culturii organizaționale bazate pe etică și transparență, constituindu-se în factori de prevenție și protecție împotriva neregulilor financiare.

Obiectivele și metodologia lucrării. Materialul de față își propune să analizeze dimensiunea profesională a contabilului în prevenirea, detectarea și gestionarea fraudei financiare, evidențiind responsabilitățile, instrumentele și bunele practici asociate acestui rol. Metodologia utilizată include analiza literaturii de specialitate, examinarea reglementărilor naționale și internaționale în domeniu și studiul practicilor contabile moderne. Prin abordarea teoretică și aplicativă, articolul urmărește să ofere recomandări concrete pentru consolidarea rolului contabilului în protejarea integrității financiare a organizațiilor.

2. Conceptualizarea fraudei financiare

2.1. Definiții și tipologii ale fraudei financiare

Frauda financiară reprezintă un act de manipulare, falsificare sau omitere intenționată a informațiilor contabile și financiare, realizat cu scopul de a obține beneficii necuvenite sau de a induce în eroare părțile interesate. În literatura de specialitate, aceasta este definită ca fiind „orice acțiune deliberată pentru a obține un avantaj economic prin înșelăciune sau falsificarea de date financiare” (Albrecht *et al.*, 2019).

Tipurile de fraudă financiară pot fi clasificate în următoarele categorii:

- **fraudă internă** — realizată de angajați, manageri sau administratori, incluzând deturnarea de fonduri, manipularea inventarului sau a cheltuielilor;
- **fraudă externă** — săvârșită de terți, cum ar fi furnizorii sau clienții, prin falsificarea facturilor sau a documentelor de plată;
- **fraudă contabilă** — implică raportarea intenționat eronată în situațiile financiare, ca, de exemplu, supraevaluarea veniturilor sau subevaluarea datoriilor pentru a influența deciziile investitorilor sau creditorilor.

Această clasificare ajută la identificarea vulnerabilităților organizaționale și la dezvoltarea mecanismelor de control și prevenție adecvate.

2.2. Teorii explicative

În analiza fraudei financiare sunt utilizate mai multe teorii explicative pentru a înțelege comportamentul fraudulos.

- **Triangle of Fraud** (Cressey, 1953) — teorie clasică ce sugerează că fraudă apare atunci când există simultan trei elemente: presiune (nevoi financiare sau obiective de performanță), oportunitate (slăbiciuni în controlul intern) și raționalizare (justificarea comportamentului ilegal de către infractor);
- **Fraud Diamond** (Wolfe și Hermanson, 2004) — extinde modelul anterior adăugând al patrulea factor: capacitatea, care se referă la abilitatea individului de a exploata vulnerabilitățile organizației pentru a comite fraudă;
- **MICE Model** — model psihologic ce clasifică motivațiile fraudei în patru categorii: bani (*Money*), convingeri (*Ideology*), presiune externă (*Coercion*) și recunoaștere sau statut (*Ego*).

Aceste teorii le permit contabililor să identifice nu doar riscurile existente, ci și profilul potențialilor infractori și circumstanțele care favorizează apariția fraudei.

2.3. Factori determinanți și condiții favorizante

Frauda financiară nu apare în vid. Ea este determinată de o combinație de factori individuali, organizaționali și contextuali, astfel:

- **factori individuali** — motivații financiare, presiuni personale, deficit de integritate sau lipsa responsabilității etice;
- **factori organizaționali** — mecanisme de control intern slabe, cultură organizațională permisivă, lipsa supravegherii și a procedurilor de audit eficiente;
- **factori contextuali** — instabilitate economică, reglementări fiscale complexe sau lacune legislative care pot crea oportunități de fraudă.

Înțelegerea acestor factori le permite contabililor să adopte măsuri proactive de prevenire și să implementeze sisteme de monitorizare și control solide, contribuind astfel la reducerea expunerii organizațiilor la fraude financiare.

3. Cadrul normativ și profesional al implicării contabililor în prevenirea și combaterea fraudei

3.1. Norme și reglementări naționale privind controlul intern și responsabilitățile profesioniștilor contabili

În România, cadrul legislativ și normativ privind activitatea contabilă și controlul intern este esențial pentru prevenirea și combaterea fraudei financiare. Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și reglementările emise de CECCAR definesc responsabilitățile profesioniștilor contabili în ceea ce privește asigurarea integrității situațiilor financiare și respectarea principiilor de transparență și exactitate. În acest context, profesioniștii contabili au obligația de a proiecta, implementa și monitoriza mecanisme de control intern eficiente, astfel încât să limiteze oportunitățile de fraudă. Controlul intern include separarea funcțiilor, aprobarea tranzacțiilor, reconcilierea periodică a conturilor și verificarea conformității cu politicile organizaționale și reglementările legale. Respectarea acestor norme consolidează încrederea părților interesate și reduce expunerea organizațiilor la riscuri financiare și sancțiuni juridice.

3.2. Standarde internaționale relevante

La nivel internațional, profesia contabilă este ghidată de standarde care stabilesc criteriile pentru prevenirea și detectarea fraudei financiare. IFAC (International Federation of Accountants) promovează bune practici prin Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili emis de IESBA (International Ethics Standards Board for Accountants) și orientări privind responsabilitatea profesională. Standardul ISA 240 *Responsabilitățile auditorului privind fraudă într-un audit al situațiilor financiare*, emis de IAASB (International Auditing and Assurance Standards Board), definește atribuțiile auditorilor în identificarea riscurilor de fraudă și evaluarea impactului lor asupra situațiilor financiare. Implementarea acestor standarde presupune o abordare sistematică: evaluarea riscurilor, analiza controlului intern, aplicarea testelor de audit și monitorizarea tranzacțiilor suspecte. Aceste norme nu doar sporesc acuratețea raportărilor financiare, ci contribuie semnificativ la prevenirea pierderilor economice și la consolidarea integrității organizaționale.

Codul etic pentru profesioniștii contabili reprezintă piatra de temelie a conduitei profesionale și a standardelor de integritate în exercitarea activităților contabile și financiare. Acesta stabilește cadrul normativ și comportamental care guvernează relațiile contabile interne și externe, contribuind la protejarea intereselor organizațiilor, ale investitorilor și ale altor părți interesate. Principiile fundamentale ale Codului etic includ **integritatea**, ce impune onestitate și corectitudine în toate acțiunile profesionale, **obiectivitatea**, prin evitarea prejudecăților, conflictelor de interese și influențelor externe, **competența profesională și atenția cuvenită**, care solicită menținerea și dezvoltarea continuă a cunoștințelor și abilităților necesare, **confidențialitatea**, ce presupune protejarea informațiilor sensibile și evitarea folosirii acestora în scopuri personale, și **conduita profesională**, care asigură respectarea legilor, regulamentelor și standardelor aplicabile.

În contextul prevenirii și combaterii fraudei financiare, respectarea Codului etic devine o condiție *sine qua non* pentru funcționarea eficientă a mecanismelor de control intern și pentru menținerea integrității informațiilor contabile. Profesioniștii contabili au obligația de a identifica și raporta orice nereguli, de a evita conflictele de

interese și de a participa activ la promovarea unei culturi organizaționale caracterizate prin transparență, responsabilitate și respectarea principiilor etice.

Nerespectarea Codului etic poate atrage sancțiuni disciplinare severe, inclusiv pierderea licenței profesionale și răspunderea civilă sau penală, și poate compromite reputația companiei și încrederea publicului și a stakeholderilor. În plus, un comportament neetic al profesionistului contabil poate afecta eficiența sistemelor de control intern și poate facilita apariția și proliferarea fraudei.

Astfel, etica profesională nu este doar o obligație formală, ci reprezintă un instrument strategic pentru protecția patrimoniului entității, prevenirea riscurilor financiare și consolidarea credibilității profesiei contabile în ansamblul sistemului economic. Respectarea riguroasă a Codului etic asigură fundamentul necesar pentru luarea deciziilor corecte, prevenirea abaterilor și promovarea unui mediu organizațional sănătos și responsabil.

4. Mecanisme moderne de prevenire a fraudei în organizații

4.1. Sisteme de control intern și governanță corporativă

Prevenirea și combaterea fraudei financiare presupun implementarea unor sisteme de control intern solide și eficiente care să garanteze acuratețea, integritatea și fiabilitatea informațiilor contabile. Controlul intern constituie un ansamblu de politici, proceduri și practici organizatorice menite să protejeze activele companiei, să asigure corectitudinea raportărilor financiare și să minimizeze riscurile operaționale și financiare. Componentele esențiale ale controlului intern includ, printre altele, separarea funcțiilor pentru a preveni deținerea puterii decizionale de către o singură persoană, aprobarea și verificarea tranzacțiilor, care oferă un cadru de supraveghere a fluxurilor financiare, reconcilierea periodică a conturilor și auditul intern sistematic, ce identifică eventualele discrepanțe și vulnerabilități.

În paralel, governanța corporativă asigură un cadru structural și funcțional pentru exercitarea responsabilităților manageriale și supravegherea activităților companiei. Aceasta promovează transparența, responsabilitatea și integritatea decizională, asigurând că strategia organizațională și procedurile operaționale respectă atât cerințele legale, cât și bunele practici internaționale. Governanța corporativă eficientă se bazează pe implicarea consiliului de administrație, a comitetelor de audit și a managementului superior în definirea mecanismelor de control și monitorizare.

Rolul profesionistului contabil în acest context este esențial și multidimensional. Acesta acționează atât ca facilitator al implementării controlului intern, cât și ca supraveghetor al respectării politicilor și procedurilor interne, identificând zonele vulnerabile și raportând potențialele riscuri către conducere și auditorii interni. Prin aplicarea unei abordări proactive și analitice, contabilul contribuie la prevenirea apariției fraudelor, la consolidarea securității financiare și la crearea unei culturi organizaționale bazate pe responsabilitate, transparență și conformitate profesională. Astfel, controlul intern și governanța corporativă nu reprezintă doar mecanisme formale, ci devin instrumente strategice care sprijină sustenabilitatea entității și protecția patrimoniului său.

4.2. Evaluarea riscurilor: rolul contabilului în identificarea ariilor vulnerabile

Evaluarea riscurilor reprezintă un instrument strategic esențial în prevenirea și gestionarea fraudei financiare, constituind un proces sistematic prin care organizațiile identifică, evaluează și prioritizează vulnerabilitățile din cadrul operațiunilor lor financiare. Profesioniștii contabili joacă un rol central în acest demers, contribuind la identificarea ariilor vulnerabile printr-o analiză riguroasă a tranzacțiilor financiare, examinarea fluxurilor de numerar și monitorizarea conturilor critice sau sensibile. Această activitate include evaluarea proceselor contabile și operaționale, identificarea lacunelor în controlul intern și examinarea consistenței informațiilor financiare raportate.

Un aspect esențial al evaluării riscurilor îl constituie detectarea semnalelor de alarmă (*red flags*) care pot indica potențiale fraude. Exemplele de astfel de semnale includ discrepanțele dintre documentele contabile și evidențele bancare, documentele incomplete sau neconforme, tranzacțiile neobișnuite sau repetitive fără

justificare economică, precum și comportamentele atipice ale angajaților responsabili cu înregistrarea tranzacțiilor. Prin experiența și competența lor profesională, contabilii au capacitatea de a interpreta aceste semnale în contextul organizațional, determinând atât probabilitatea, cât și impactul potențial ale riscurilor identificate.

Evaluarea sistematică a riscurilor permite nu doar prevenirea pierderilor financiare, ci și sprijinirea conducerii companiei în luarea deciziilor strategice bazate pe informații obiective și transparente. În plus, acest proces facilitează implementarea unor măsuri preventive adecvate, optimizarea mecanismelor de control intern și consolidarea culturii organizaționale orientate spre integritate și responsabilitate. Astfel, profesioniștii contabili nu doar contribuie la detectarea și prevenirea fraudei, ci devin parteneri strategici ai managementului în asigurarea sustenabilității și securității financiare a entității.

4.3. Tehnologii emergente utilizate în prevenirea fraudei

Digitalizarea proceselor contabile și apariția tehnologiilor emergente au transformat radical mecanismele de prevenire și detectare a fraudei financiare, oferindu-le profesioniștilor contabili instrumente sofisticate de analiză și control. Implementarea sistemelor ERP (de planificare a resurselor întreprinderii — *enterprise resource planning*) permite integrarea și centralizarea tuturor informațiilor financiare și operaționale ale unei organizații, facilitând monitorizarea tranzacțiilor în timp real, identificarea discrepanțelor și reducerea riscului de erori intenționate sau manipulări. Aceste platforme oferă, de asemenea, trasabilitatea completă a fluxurilor financiare, sporind transparența și responsabilitatea managerială.

Tehnologiile bazate pe inteligența artificială și algoritmi de învățare automată permit analizarea unor volume masive de date contabile și identificarea tiparelor suspecte sau a anomaliilor care ar putea indica tentative de fraudă. Prin utilizarea unor modele predictive și algoritmi de detectare a abaterilor, contabilii pot anticipa riscurile și pot interveni preventiv, reducând impactul potențial al neregulilor financiare. De asemenea, analiza datelor oferă posibilitatea efectuării unor evaluări complexe și rapide ale fluxurilor financiare, compararea informațiilor în timp real și generarea de rapoarte predictive pentru management. Aceasta sprijină nu doar identificarea ariilor vulnerabile, ci și fundamentarea deciziilor strategice bazate pe date obiective.

Implementarea acestor tehnologii are atât un rol operațional, cât și unul strategic, deoarece le permite companiilor să-și consolideze sistemele de control intern, să reducă expunerea la riscuri și să dezvolte o cultură organizațională orientată spre integritate și transparență. Rolul profesionistului contabil va fi astfel multidimensional: el devine atât analist al datelor financiare, cât și consultant strategic, integrând competențele tehnice cu responsabilitatea etică și profesională în prevenirea și gestionarea fraudei financiare.

5. Implicarea profesioniștilor contabili în detectarea și investigarea fraudei financiare

5.1. Indicatori și semnale de alarmă

Profesioniștii contabili au un rol strategic și preventiv în identificarea timpurie a fraudelor financiare, prin recunoașterea și interpretarea indicatorilor de risc, cunoscuți sub denumirea de *red flags*. Acești indicatori constituie semnale de avertizare care reflectă posibile abateri de la normele contabile, practici neetice sau tentative de manipulare a informațiilor financiare. Exemplele includ discrepanțele dintre registrele contabile și extrasele bancare, modificările nejustificate ale înregistrărilor contabile, tranzacțiile neobișnuite sau repetitive fără justificare economică, documentația incompletă sau lipsa aprobărilor necesare, raportările întârziate sau inconsistente.

Pe lângă aceste semnale tehnice, contabilii trebuie să fie atenți la indicatorii comportamentali ai angajaților, cum ar fi reticența în a furniza informații relevante, manifestarea unui comportament defensiv sau presiunea excesivă pentru atingerea unor obiective financiare nerealiste. Aceste semnale comportamentale pot indica raționalizări ale fraudei sau exploatarea vulnerabilităților sistemului de control intern.

Detectarea timpurie a semnalelor de alarmă este esențială nu doar pentru prevenirea pierderilor financiare directe, ci și pentru declanșarea unor investigații aprofundate menite să limiteze expunerea organizației la

riscuri legale, operaționale și legate de reputație. Pentru a-și îndeplini eficient această responsabilitate, contabilii trebuie să dezvolte competențe analitice avansate, să aplice proceduri standardizate de verificare și reconciliere și să mențină o documentație riguroasă care să permită trasabilitatea observațiilor și fundamentarea deciziilor ulterioare.

Prin integrarea atentă a semnalelor tehnice și comportamentale, contabilul devine un actor proactiv al controlului intern, contribuind la consolidarea mecanismelor preventive și la menținerea integrității financiare a companiei. Această abordare complexă evidențiază rolul multidimensional al profesioniștilor contabili în protecția patrimoniului organizațional și în asigurarea conformității cu normele contabile și etice.

5.2. Analiza documentelor și a tranzacțiilor suspecte

Analiza detaliată a documentelor contabile și a tranzacțiilor financiare constituie un instrument esențial în identificarea și investigarea fraudei financiare, reprezentând un pilon al controlului intern și al procedurilor de audit. Profesioniștii contabili examinează registrele contabile, facturile, contractele comerciale, extrasele bancare și rapoartele legate de inventar, evaluând consistența, acuratețea și conformitatea acestora cu normele contabile și reglementările legale aplicabile. Această examinare are ca scop identificarea anomaliilor, discrepanțelor și incongruențelor, care pot semnală manipulări sau neglijență în gestionarea informațiilor financiare.

Procesul presupune compararea informațiilor în timp real, verificarea concordanței între diferite surse de date și evaluarea conformității cu politicile interne și standardele profesionale. Contabilii aplică metode analitice și proceduri standardizate, cum ar fi reconcilierea conturilor, verificarea documentelor justificative, analiza tranzacțiilor repetate sau neobișnuite și detectarea fluxurilor financiare neclare sau nejustificate.

Abordarea sistematică și metodică le permite contabililor să reconstruiască fluxurile financiare, să identifice sursele potențiale ale fraudei și să determine conexiunile dintre tranzacțiile suspecte. Această activitate oferă informații precise și verificabile, fundamentând atât deciziile manageriale, cât și investigațiile interne sau externe, inclusiv auditul intern, auditul independent sau investigațiile judiciare.

Prin utilizarea unui cadru analitic integrat, contabilii nu doar detectează neregularitățile, ci contribuie la întărirea mecanismelor preventive ale entității, facilitând implementarea unor controale suplimentare și prevenirea recurenței incidentelor. Această responsabilitate subliniază caracterul multidimensional al profesiei contabile, care îmbină competențele tehnice, analiza critică și judecata profesională pentru protejarea patrimoniului organizațional și asigurarea integrității informațiilor financiare.

5.3. Contribuția contabililor la auditul intern și colaborarea cu experții în investigarea fraudei

Profesionistul contabil ocupă un rol central și integrator în cadrul proceselor de audit intern și în colaborarea cu experții specializați în investigarea fraudelor financiare, acționând atât în calitate de analist tehnic, cât și de consultant strategic pentru managementul organizațional. Implicarea contabililor începe încă din faza de planificare a procedurilor de audit, prin identificarea ariilor de risc, evaluarea controalelor interne existente și definirea metodelor adecvate de verificare a tranzacțiilor și înregistrărilor contabile. Prin această abordare, ei contribuie la structurarea auditului intern astfel încât acesta să fie eficient și capabil să detecteze potențiale fraude înainte ca ele să producă pierderi semnificative.

În cadrul investigațiilor mai complexe, contabilii colaborează strâns cu auditorii interni, consultanții juridici și experții în contabilitate criminalistică, având responsabilitatea de a reconstrui fluxurile financiare și tranzacțiile suspecte. Această colaborare presupune analiza aprofundată a documentelor contabile, identificarea tiparelor anormale și evaluarea impactului financiar al neregulilor, precum și întocmirea de rapoarte detaliate și susținute de probe care să poată fi utilizate în cadrul procedurilor legale sau disciplinare.

Pe lângă rolul lor tehnic, profesioniștii contabili contribuie la dezvoltarea și consolidarea mecanismelor preventive recomandând îmbunătățiri ale controlului intern, ajustând procedurile operaționale și participând la instruirea personalului cu privire la recunoașterea semnalelor de fraudă. Prin aceste acțiuni, ei sprijină crearea

unei culturi organizaționale bazate pe etică, responsabilitate și transparență, reducând riscul apariției unor nereguli viitoare și consolidând încrederea stakeholderilor în integritatea financiară a companiei.

Astfel, implicarea contabililor în auditul intern și în investigarea fraudei nu are doar rolul de suport operațional, ci reprezintă o funcție strategică esențială pentru menținerea securității financiare, protecția patrimoniului și asigurarea conformității entității cu standardele profesionale și reglementările legale.

6. Gestionarea fraudei și responsabilitatea profesională

6.1. Proceduri postdetectare și de raportare

Odată ce o fraudă financiară a fost identificată, contabilii au responsabilitatea de a urma proceduri post-detectare clar definite, menite să asigure atât gestionarea corectă a incidentului, cât și trasabilitatea și integritatea informațiilor. Primul pas îl constituie documentarea riguroasă a constatărilor, care include înregistrarea detaliată a tranzacțiilor suspecte, a elementelor probatorii și a circumstanțelor în care acestea au fost descoperite. Menținerea integrității probelor este esențială pentru validitatea ulterioară a investigației și pentru posibilele acțiuni legale sau disciplinare.

Contabilii trebuie să informeze prompt conducerea organizației și comitetul de audit, prezentând date obiective și susținute de dovezi verificabile, astfel încât deciziile strategice să fie fundamentate pe informații corecte și complete. În funcție de gravitatea și natura fraudei, poate fi necesară și notificarea autorităților competente, conform legislației și reglementărilor aplicabile, inclusiv în domeniul penal sau contravențional.

Aplicarea unor proceduri standardizate postdetectare contribuie la reducerea riscului de erori, asigură trasabilitatea tuturor acțiunilor întreprinse și protejează compania de consecințele legale sau privind reputația adverse. În plus, aceste proceduri permit organizarea unui cadru de învățare și prevenire prin identificarea lacunelor sistemice care au permis apariția fraudei și implementarea unor măsuri corective și preventive eficiente.

Astfel, profesioniștii contabili joacă un rol esențial nu doar în detectarea fraudei, ci și în asigurarea unei gestionări transparente, etice și eficiente a incidentelor.

6.2. Răspunderea juridică și disciplinară a profesioniștilor contabili

Profesioniștii contabili exercită funcții ce implică un înalt grad de responsabilitate legală, profesională și etică, fiind supuși unui cadru strict de reglementări contabile și prevederi ale Codului etic. Nerespectarea acestor obligații poate conduce la răspunderea juridică, incluzând sancțiuni penale, civile sau contravenționale, precum și la sancțiuni disciplinare impuse de organismele profesionale de profil, cum este CECCAR.

Contabilii sunt direct responsabili de menținerea acurateței și fiabilității situațiilor financiare și de raportarea promptă a neregulilor, aspecte esențiale pentru asigurarea integrității informațiilor contabile și protecția patrimoniului entității. În acest context, cunoașterea reglementărilor naționale și internaționale și aplicarea corectă a standardelor contabile reprezintă condiții indispensabile pentru prevenirea răspunderii juridice și menținerea reputației profesionale.

Răspunderea contabililor se extinde și asupra dimensiunii etice: încălcarea Codului etic poate atrage sancțiuni severe, inclusiv suspendarea sau retragerea dreptului de practică profesională. Prin urmare, respectarea principiilor de integritate, obiectivitate, competență profesională, confidențialitate și conduită profesională nu este doar o cerință formală, ci o condiție esențială pentru protecția organizațională și consolidarea încrederii publicului și a părților interesate.

În concluzie, profesioniștii contabili trebuie să integreze în practica lor rigurozitatea tehnică, judecata profesională și responsabilitatea etică, asigurând conformitatea cu reglementările legale și standardele profesionale, reducând riscul apariției fraudelor și protejându-și reputația și integritatea profesională.

6.3. Măsuri corective și consolidarea culturii etice organizaționale

Gestionarea eficientă a fraudei financiare presupune implementarea unor măsuri corective sistematice menite să prevină recurența incidentelor și să consolideze integritatea organizațională. Aceste măsuri includ

actualizarea și optimizarea procedurilor interne, întărirea sistemelor de control intern, revizuirea fluxurilor operaționale și instruirea continuă a personalului în materie de etică profesională, standarde contabile și bune practici.

Profioniștii contabili joacă un rol activ și multidimensional în aceste procese, oferind competență tehnică pentru identificarea lacunelor din mecanismele existente și propunând recomandări pentru prevenirea fraudelor, inclusiv implementarea de controale suplimentare, monitorizarea proceselor critice și dezvoltarea unor instrumente analitice de detectare a anomaliilor financiare.

Consolidarea unei culturi organizaționale bazate pe etică, responsabilitate și transparență are multiple efecte pozitive: reduce expunerea la riscuri financiare și legate de reputație, crește încrederea stakeholderilor și facilitează luarea deciziilor strategice fundamentate pe informații corecte și verificabile. Mai mult, o cultură etică solidă contribuie la sustenabilitatea entității pe termen lung, protejând patrimoniul acesteia și sporind competitivitatea și reputația sa pe piață.

Astfel, profesionistul contabil nu se limitează la rolul tehnic de înregistrare și verificare a tranzacțiilor, ci devine un factor strategic în prevenirea fraudei, promovând standarde de conduită profesională, transparență în raportarea financiară și responsabilitate managerială. Integrarea acestor măsuri corective în cultura organizațională transformă prevenirea fraudei într-un proces continuu, proactiv și sustenabil, esențial pentru asigurarea integrității financiare și a credibilității companiei.

7. Studiu de caz

7.1. Prezentarea cazului și a mecanismului fraudulos

Studiul de caz se concentrează asupra unei companii de dimensiune medie din sectorul comercial în cadrul căreia a fost identificată o schemă complexă de fraudă financiară prin manipularea înregistrărilor contabile și a facturilor. Mecanismul fraudulos a constat în supraevaluarea cheltuielilor și redirectionarea unor sume semnificative către conturi personale gestionate de angajați din departamentul financiar. Această structură frauduloasă a fost facilitată de o serie de vulnerabilități organizatorice și procedurale care au creat oportunități pentru desfășurarea neregulilor.

Analiza preliminară a evidențiat lipsa separării funcțiilor, ceea ce a permis acumularea de responsabilități critice în mâinile unor angajați, diminuând supravegherea și controlul tranzacțiilor. De asemenea, controalele interne s-au dovedit insuficiente, iar supravegherea managerială redusă a compromis detectarea timpurie a anomaliilor contabile. În consecință, combinația dintre lacunele procedurale, deficiențele în structura guvernancei corporative și absența unui cadru etic consolidat a permis desfășurarea fraudei fără ca aceasta să fie detectată imediat.

Cazul de față evidențiază importanța controlului intern solid, a separării funcțiilor și a supravegherii manageriale constante, precum și rolul activ al profesioniștilor contabili în identificarea zonelor vulnerabile și implementarea mecanismelor preventive. Analiza situației oferă o perspectivă practică asupra modului în care deficiențele organizaționale pot fi exploatate, subliniind necesitatea unui cadru integrat de audit, etică profesională și guvernare corporativă.

7.2. Rolul contabililor în descoperirea neregulilor

Profesionistul contabil din cadrul companiei a avut un rol central și proactiv în identificarea neregulilor financiare. Prin monitorizarea atentă a tranzacțiilor, examinarea detaliată a facturilor și compararea acestora cu documentele-suport, contabilul a reușit să detecteze discrepanțe și incongruențe între registrele contabile și extrasele bancare, care reprezentau semnale evidente ale unor practici frauduloase.

O componentă esențială a activității contabile în acest caz a constat în recunoașterea semnalelor de alarmă, cum ar fi tranzacțiile neobișnuite, documentele incomplete sau aprobările necorespunzătoare. Identificarea

acestor anomalii i-a permis contabilului să inițieze raportarea internă către conducerea organizației, oferindu-i informații obiective și documentate care să fundamenteze măsurile ulterioare.

În cadrul investigației, contabilul a colaborat strâns cu auditorii interni, furnizând date și analize care au facilitat reconstituirea fluxurilor financiare suspecte și determinarea impactului economic al fraudei. Această implicare timpurie a permis limitarea pierderilor financiare, accelerarea procesului de remediere și implementarea unor măsuri corective eficiente.

Astfel, rolul profesioniștilor contabili nu se limitează la activități de înregistrare și raportare, ci se extinde la funcții de control preventiv și strategic, contribuind semnificativ la protecția patrimoniului companiei și la consolidarea unei culturi organizaționale bazate pe transparență, responsabilitate și integritate.

7.3. Lecții învățate și recomandări practice

Analiza studiului de caz evidențiază faptul că prevenirea și gestionarea fraudei financiare nu pot fi eficiente fără implementarea unui control intern solid, separarea clară a responsabilităților critice și consolidarea unei culturi organizaționale fundamentate pe etică și responsabilitate. Implicarea proactivă a profesionistului contabil s-a dovedit a fi esențială pentru identificarea timpurie a neregulilor și prevenirea extinderii efectelor negative asupra patrimoniului și reputației entității.

Pe baza constatărilor, pot fi formulate următoarele **recomandări practice**:

- **implementarea unor proceduri standardizate de audit intern și monitorizare financiară**, care să asigure trasabilitatea și controlul tranzacțiilor, precum și identificarea rapidă a discrepanțelor;
- **utilizarea tehnologiilor digitale și a instrumentelor de analiză a datelor** (ERP, IA, *data analytics*) pentru detectarea anomaliilor și sprijinirea deciziilor manageriale bazate pe informații obiective;
- **instruirea continuă a personalului** privind etica profesională, standardele contabile, procedurile de control intern și identificarea semnalelor de fraudă;
- **promovarea transparenței organizaționale și a raportării rapide a neregulilor**, astfel încât managementul să poată interveni prompt și să limiteze pierderile financiare sau privind reputația.

Studiul confirmă că rolul profesioniștilor contabili depășește sfera tradițională a înregistrării și raportării tranzacțiilor, implicând funcții strategice în prevenirea, detectarea și gestionarea fraudelor financiare. Prin aceste acțiuni, ei contribuie semnificativ la crearea unui mediu organizațional sigur, etic și transparent.

8. Concluzii și recomandări

8.1. Sinteza principalelor constatări

Lucrarea evidențiază faptul că profesionistul contabil deține un rol central în prevenirea, identificarea și gestionarea fraudei financiare, acționând atât ca specialist tehnic, cât și ca garant al integrității financiare a companiei. Analiza literaturii de specialitate, a standardelor internaționale și a cadrului normativ național demonstrează că prevenirea fraudei financiare nu poate fi realizată decât prin combinarea competențelor tehnice, a eticii profesionale și a unor mecanisme de control intern eficiente. Profesioniștii contabili depășesc rolul tradițional de înregistrare a tranzacțiilor, implicându-se activ în evaluarea riscurilor, detectarea semnalelor de alarmă și colaborarea cu auditorii și experții în investigații. Această abordare multidimensională contribuie semnificativ la protecția patrimoniului, la consolidarea încrederii stakeholderilor și la întărirea culturii organizaționale bazate pe responsabilitate și transparență.

8.2. Perspective de evoluție a rolului contabililor

În contextul digitalizării accelerate și al implementării tehnologiilor emergente, precum inteligența artificială, analiza datelor și sistemele ERP, rolul contabilului se va transforma și mai mult dincolo de sarcinile tradiționale. Acesta va deveni consilier strategic și factor de prevenție capabil să anticipeze riscurile, să identifice vulnerabilitățile și să sprijine deciziile manageriale pe baza unor informații obiective, transparente și analizate detaliat.

În paralel, cerințele privind etica profesională, responsabilitatea socială și conformitatea legală vor continua să crească, accentuând necesitatea instruirii continue, a adaptabilității profesionale și a dezvoltării competențelor tehnice și analitice.

8.3. Recomandări pentru profesioniști și organizații

Pentru consolidarea rolului contabililor în prevenirea și gestionarea fraudei financiare se recomandă:

- **implementarea și menținerea unor mecanisme solide de control intern și guvernanză corporativă**, pentru reducerea vulnerabilităților operaționale și creșterea transparenței;
- **dezvoltarea competențelor în tehnologiile digitale și analiza datelor**, inclusiv utilizarea sistemelor ERP, a inteligenței artificiale și a instrumentelor de *data analytics* pentru detectarea anomaliilor;
- **promovarea unei culturi organizaționale bazate pe etică și responsabilitate**, încurajând raportarea proactivă a neregulilor și respectarea principiilor Codului etic;
- **elaborarea unor proceduri clare de raportare și gestionare a incidentelor**, asigurând trasabilitatea și integritatea informațiilor;
- **colaborarea constantă cu auditorii interni, experții în contabilitate criminalistică și autoritățile competente**, pentru consolidarea sistemelor preventive și gestionarea eficientă a riscurilor.

Aplicarea acestor recomandări reduce riscul apariției fraudei și crește eficiența și credibilitatea entității, consolidând astfel rolul profesionistului contabil de partener strategic și gardian al integrității financiare și contribuind la dezvoltarea sustenabilă și la protejarea reputației organizaționale.

Bibliografie

1. Albrecht, W.S., Albrecht, C.O., Albrecht, C.C., Zimbelman, M.F. (2019), *Fraud Examination*, Sixth Edition, Cengage Learning.
2. Cressey, D.R. (1953), *Other People's Money: A Study of the Social Psychology of Embezzlement*, Free Press, Glencoe, Illinois.
3. Ioniță, A. (2020), *Audit și control intern*, Editura Economică, București.
4. Munteanu, V. (2008), *Guvernanză corporativă și etică profesională*, Editura Economică, București.
5. Rezaee, Z., Riley, R. (2009), *Financial Statement Fraud: Prevention and Detection*, Second Edition, John Wiley & Sons, Hoboken.
6. Singleton, T.W., Singleton, A.J. (2011), *Fraud Auditing and Forensic Accounting*, Fourth Edition, Wiley.
7. Wells, J.T. (2014), *Principles of Fraud Examination*, Fourth Edition, Wiley.
8. Wolfe, D.T., Hermanson, D.R. (2004), *The Fraud Diamond: Considering the Four Elements of Fraud*, The CPA Journal, vol. 74, nr. 12, pp. 38–42.
9. COSO (n.d.), *Internal Control — Integrated Framework*, <https://www.coso.org/guidance-on-ic>.
10. IAASB (2025), *ISA 240 (Revised), The Auditor's Responsibilities Relating to Fraud in an Audit of Financial Statements*, <https://www.iaasb.org/publications/isa-240-revised-auditor-s-responsibilities-relating-fraud-audit-financial-statements>.
11. IESBA (2025), *International Code of Ethics for Professional Accountants*, <https://www.ethicsboard.org/iesba-code>.
12. Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 454/18.06.2008, cu modificările și completările ulterioare.
13. <https://aaahq.org/Research/Journals/Journal-of-Forensic-Accounting-Research>
14. <https://ceccar.ro/ro/>
15. <https://www.emeraldgroupublishing.com/journal/jfc>
16. <https://www.worldscientific.com/worldscinet/tija?srsIid=AfmBOop8BersX2yk77W9Aq8FH3Ck-IF0lg7kkv1WQX5uLh5H8Hqj64LZ>